EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 28.10.2025
COM(2025) 656 final

2025/0333 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie na 24. zasedání konference smluvních stran Barcelonské úmluvy o ochraně Středozemního moře před znečišťováním a jejích protokolů

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. PŘEDMĚT NÁVRHU

Tento návrh se týká rozhodnutí o postoji, který má být jménem Unie zaujat na 24. zasedání smluvních stran Úmluvy o ochraně Středozemního moře před znečišťováním (dále jen „Barcelonská úmluva“) a jejích protokolů v souvislosti s plánovaným přijetím následujících rozhodnutí:

- rozhodnutí, kterým se mění přílohy II a III Protokolu o zvláště chráněných oblastech a biologické rozmanitosti ve Středomoří,
- rozhodnutí o revizi oblastí zařazených na seznam zvláště chráněných oblastí významných pro Středomoří (SPAMI) a o aktualizaci regionálních akčních plánů a strategií přijatých podle Protokolu o zvláště chráněných oblastech a biologické rozmanitosti ve Středomoří,
- rozhodnutí, kterým se reviduje formát podávání zpráv pro účely článků 6, 7, 11 a 15 Protokolu o ochraně Středozemního moře před znečišťováním z pozemních zdrojů a činností,
- rozhodnutí o aktualizaci jednacího řádu Výboru pro dodržování Barcelonské úmluvy.

2. SOUVISLOSTI NÁVRHU

2.1. Barcelonská úmluva a její protokoly o zvláště chráněných oblastech a biologické rozmanitosti ve Středomoří a o ochraně Středozemního moře před znečišťováním z pozemních zdrojů a činností

Barcelonská úmluva a jejích sedm protokolů přijatých v rámci akčního plánu pro Středomoří představují hlavní právně závaznou mnohostrannou environmentální dohodu pro Středozemní moře.

Protokol o zvláště chráněných oblastech a biologické rozmanitosti ve Středomoří (dále jen „protokol o ZCHO a biologické rozmanitosti“) je právním rámcem podle Barcelonské úmluvy, jehož cílem je zachovat mořskou a pobřežní biologickou rozmanitost v oblasti Středomoří.

Protokol o ochraně Středozemního moře před znečišťováním z pozemních zdrojů a činností (dále jen „protokol o pozemních zdrojích“) je právním rámcem podle Barcelonské úmluvy, jehož cílem je přijmout veškerá vhodná opatření k předcházení, snižování, potírání a odstraňování znečištění z řek, pobřežních zařízení, výpustí a veškerých ostatních pozemních zdrojů a činností.

Evropská unie je smluvní stranou Barcelonské úmluvy i výše uvedených protokolů.

2.2. Zasedání smluvních stran Barcelonské úmluvy a jejích protokolů

Na zasedání smluvních stran Barcelonské úmluvy a jejích protokolů se scházejí ministři a vyšší úředníci zastupující všechny smluvní strany Barcelonské úmluvy a jejích protokolů.

Podle čl. 18 odst. 2 bodu iii) Barcelonské úmluvy může zasedání smluvních stran podle potřeby změnit kterýkoli z protokolů (postupem podle článku 23 Barcelonské úmluvy).

Podle článku 25 Barcelonské úmluvy vykonává Evropská unie (dále jen „Unie“) své hlasovací právo s počtem hlasů rovnajícím se počtu jejích členských států, které jsou smluvními stranami této úmluvy a jednoho nebo více jejích protokolů. Unie nevykonává své hlasovací právo v případech, kdy toto právo vykonávají její členské státy, a naopak.

Podle článku 22 Barcelonské úmluvy se změny kteréhokoli protokolu přijímají tříčtvrtinovou většinou hlasů smluvních stran příslušného protokolu.

2.3. Zamýšlené akty zasedání smluvních stran Barcelonské úmluvy a jejích protokolů

Na 24. zasedání smluvních stran Barcelonské úmluvy a jejích protokolů ve dnech 2.– 5. prosince 2025 se očekává přijetí několika rozhodnutí, mezi něž patří rozhodnutítýkající se změny příloh II a III protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti; aktualizace regionálních akčních plánů a strategií přijatých v rámci téhož protokolu, včetně schválení strategického akčního programu pro zachování biologické rozmanitosti a udržitelné řízení přírodních zdrojů v oblasti Středomoří po roce 2020 (SAPBIO); revize formátu pro podávání zpráv pro účely protokolu o pozemních zdrojích a aktualizace jednacího řádu Výboru pro dodržování Barcelonské úmluvy (dále jen „zamýšlené akty“).

Účelem prvního zamýšleného aktu je změnit přílohy II a III protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti, zařadit tři druhy paryb a šest druhů mořských hub do přílohy II, kterou se stanoví „Seznam ohrožených nebo bezprostředně ohrožených druhů“, a přesunout čtyři paryby z přílohy III, kterou se stanoví „Seznam druhů, jejichž využívání je regulováno,“ do přílohy II tohoto protokolu.

Účelem druhého zamýšleného aktu je jednak řádný pravidelný a mimořádný přezkum oblastí zařazených do seznamu SPAMI a jednak aktualizace regionálních akčních plánů a strategií[1] přijatých v rámci protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti s přihlédnutím ke strategickému akčnímu programu pro zachování biologické rozmanitosti a udržitelné řízení přírodních zdrojů ve Středomoří po roce 2020.

Účelem třetího zamýšleného aktu je revidovat formát pro podávání zpráv pro účely článků 6, 7, 11 a 15 protokolu o pozemních zdrojích, který byl dříve stanoven v souladu s článkem 26 Barcelonské úmluvy, neboť podávání zpráv o provádění úmluvy a jejích protokolů je povinné. Nový formát podávání zpráv má být přijat po přijetí řady regionálních plánů řízení na 22. a 23. konferenci smluvních stran v prosinci 2021, respektive v prosinci 2023[2].

Účelem čtvrtého zamýšleného aktu je aktualizovat jednací řád Výboru pro dodržování Barcelonské úmluvy tak, aby byl v souladu s revidovanými postupy a mechanismy pro dodržování Barcelonské úmluvy a jejích protokolů.

3. POSTOJ, KTERÝ MÁ BÝT ZAUJAT JMÉNEM UNIE

Unie opakovaně uznala potřebu chránit mořskou biologickou rozmanitost a ekosystémy ve Středozemním moři a v současné době se jedná o požadavek rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí (směrnice 2008/56/ES).

[1] Jmenovitě i) akční plán na ochranu korálotvorných a jiných vápenatých biokonkrecí ve Středozemním moři, ii) akční plán na ochranu mořských želv ve Středozemním moři, iii) akční plán na ochranu paryb (Chondrichthyes) ve Středozemním moři a iv) regionální strategie na ochranu tuleňů středomořských ve Středozemním moři.

[2] Konkrétně se jedná o středomořské regionální plány řízení v oblasti 1) městských odpadních vod; 2) kalů z čistíren odpadních vod; 3) odpadků v moři; 4) zemědělství; 5) akvakultury a 6) městské srážkové vody.

Změny příloh II a II protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti odrážejí kritickou situaci dotčených druhů na základě preceptivní analýzy.

22. konference smluvních stran v prosinci 2021 vydala pověření k aktualizaci čtyř regionálních akčních plánů na ochranu různých druhů nebo skupin druhů ve Středomoří[3]. Byl posouzen pokrok v provádění předchozích plánů a po konzultacích byly navrženy aktualizace akčních plánů, jakož i časový harmonogram jejich provádění.

Je nezbytné vytvořit šablonu za účelem podávání zpráv o provádění nových regionálních plánů řízení přijatých na 22. a 23. konferenci smluvních stran v prosinci 2021 a v prosinci 2023. Navrhuje se, aby tato šablona byla přijata na 24. konferenci smluvních stran.

S ohledem na 24. zasedání smluvních stran Barcelonské úmluvy a jejích protokolů je nezbytné stanovit postoj Unie vůči těmto zamýšleným aktům, neboť dotčené akty změní přílohy protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti a protokolu o pozemních zdrojích. Aktualizované regionální akční plány navíc provádějí protokol o ZCHO a biologické rozmanitosti.

Tyto změny budou proto pro Unii závazné v souladu s článkem 29 Barcelonské úmluvy. Vzhledem k tomu, že změny příloh zaktualizují požadavky na ochranu Středozemního moře, a tudíž změní mezinárodní závazky a ambice Unie na lepší ochranu mořského prostředí, navrhuje se, aby Unie přijetí zamýšlených aktů podpořila.

Aktualizace jednacího řádu Výboru pro dodržování Barcelonské úmluvy jej uvádí do souladu s „Postupy a mechanismy pro dodržování“ přijatými 23. konferencí smluvních stran v roce 2023[4] a jejím cílem je zlepšit účinnost a fungování Výboru pro dodržování. Unie by ji proto měla podpořit.

Revidovaný formát pro podávání zpráv pro účely protokolu o pozemních zdrojích usnadní práci sekretariátu Barcelonské úmluvy a smluvních stran tím, že sjednotí informace, které mají být podávány, včetně jejich struktury. Unie by ho proto měla podpořit.

4. PRÁVNÍ ZÁKLAD

4.1. Procesněprávní základ

4.1.1. Zásady

Ustanovení čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) zavádí rozhodnutí, kterými se stanoví „*postoje, které mají být jménem Unie zaujaty v orgánu zřízeném dohodou, má-li tento orgán přijímat akty s právními účinky, s výjimkou aktů, které doplňují nebo pozměňují institucionální rámec dohody*“.

Pojem *„akty s právními účinky“* zahrnuje akty, které mají právní účinky na základě pravidel mezinárodního práva, kterými se dotyčný orgán řídí. Zahrnuje rovněž nástroje, jež podle mezinárodního práva nemají závazný účinek, ale „*mohou rozhodujícím způsobem ovlivnit obsah právní úpravy přijaté zákonodárcem Unie*“[5].

[3] Konkrétně se jedná o korálotvorné a jiné vápenaté biokonkrece, mořské želvy, paryby (Chondrichthyes) a tuleně středomořské.

[4] Rozhodnutí IG.26/1 o dodržování předpisů a podávání zpráv (https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/44714/23ig26_22_2601_eng.pdf).

[5] Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. října 2014, Německo v. Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, body 61 až 64.

4.1.2. Uplatnění v tomto konkrétním případě

Zasedání smluvních stran Barcelonské úmluvy a jejích protokolů je orgánem zřízeným dohodou, konkrétně Barcelonskou úmluvou.

Akty, které mají být přijaty na zasedání smluvních stran Barcelonské úmluvy a jejích protokolů, představují akty s právními účinky.

Pokud jde o první ze zamýšlených aktů, změny příloh protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti budou závazné podle mezinárodního práva v souladu s čl. 23 odst. 1 a 2 Barcelonské úmluvy. Podle čl. 23 odst. 1 Barcelonské úmluvy tvoří přílohy této úmluvy a protokolů nedílnou součást této úmluvy nebo příslušného protokolu. Podle čl. 23 odst. 2 Barcelonské úmluvy vstupuje každá změna příloh protokolu v platnost, a stává se tak závaznou pro strany, které nepředložily oznámení podle čl. 23 odst. 2 bodu iv), po uplynutí lhůty uvedené v tomto ustanovení.

Pokud jde o druhý ze zamýšlených aktů, toto rozhodnutí se týká řádného pravidelného a mimořádného přezkumu oblastí zařazených na seznam SPAMI a aktualizace regionálních akčních plánů a strategií[6] přijatých v rámci protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti. Zařazení oblastí na seznam SPAMI podle čl. 9 odst. 5 protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti zavazuje navrhující strany k provádění konkrétních ochranných opatření a vyžaduje, aby smluvní strany dodržovaly stanovená pravidla, čímž rozhodnutí nabývá právních účinků podle čl. 218 odst. 9 SFEU. Ustanovení čl. 12 odst. 1 protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti navíc nařizuje společná opatření na ochranu rostlin a živočichů uvedených v přílohách tohoto protokolu, přičemž k provádění těchto povinností slouží akční plány a regionální strategie. Tyto akční plány a strategie, které byly přijaty na základě konsensu všech stran protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti, sice nejsou právně závazné, ale mají význam pro výklad ochranných povinností a zahrnují postupy následných opatření a podávání zpráv, a mají tak právní účinky podle mezinárodního práva v souladu s čl. 218 odst. 9 SFEU.

Pokud jde o třetí ze zamýšlených aktů, který se týká revize formátů pro podávání zpráv stanovených v souladu s článkem 26 Barcelonské úmluvy, stanoví čl. 26 odst. 2 Barcelonské úmluvy, že *„zprávy se předkládají ve formě a v intervalech stanovených zasedáním smluvních stran“*. Tato formulace *„se předkládají ve formě“* znamená pro smluvní strany povinnost podávat zprávy ve formátu stanoveném zasedáním smluvních stran, a proto je formát zpráv stanovený zasedáním smluvních stran Barcelonské úmluvy a jejích protokolů pro smluvní strany právně závazný podle čl. 26 odst. 2 této úmluvy.

Pokud jde o čtvrtý ze zamýšlených aktů, Výbor pro dodržování ustanovení Barcelonské úmluvy a jejích protokolů vydává výklady ustanovení úmluvy a jejích protokolů. Vzhledem k tomu, že doporučení Výboru pro dodržování úmluvy mohou ovlivnit výklad příslušných ustanovení úmluvy, mohou rozhodujícím způsobem ovlivnit obsah práva Unie. To znamená, že doporučení Výboru pro dodržování úmluvy mají právní účinky ve smyslu čl. 218 odst. 9 SFEU. Tyto změny jednacího řádu Výboru pro dodržování úmluvy proto mají právní účinky ve smyslu čl. 218 odst. 9 SFEU, neboť ovlivňují rozhodovací postup mezinárodního orgánu, který má pravomoc přijímat rozhodnutí s právními účinky.

Zamýšlené akty nedoplňují ani nepozměňují institucionální rámec dohody.

---

[6] Jmenovitě i) akční plán na ochranu korálotvorných a jiných vápenatých biokonkrecí ve Středozemním moři, ii) akční plán na ochranu mořských želv ve Středozemním moři, iii) akční plán na ochranu paryb (Chondrichthyes) ve Středozemním moři a iv) regionální strategie na ochranu tuleňů středomořských ve Středozemním moři.

Procesněprávním základem navrhovaného rozhodnutí je tudíž čl. 218 odst. 9 SFEU.

4.2. Hmotněprávní základ

4.2.1. Zásady

Hmotněprávní základ rozhodnutí podle čl. 218 odst. 9 SFEU závisí především na cíli a obsahu zamýšleného aktu, v souvislosti s nímž se postoj jménem Unie zaujímá. Sleduje-li zamýšlený akt dvojí účel nebo má-li dvě složky a lze-li jeden z těchto účelů nebo jednu z těchto složek identifikovat jako hlavní, zatímco druhý účel či druhá složka je pouze vedlejší, musí být rozhodnutí přijaté podle čl. 218 odst. 9 SFEU založeno na jediném hmotněprávním základě, a sice na tom, který si žádá hlavní nebo převažující účel či složka.

4.2.2. Uplatnění v tomto konkrétním případě

Hlavní cíl a obsah zamýšlených aktů se týkají ochrany životního prostředí.

Hmotněprávním základem navrhovaného rozhodnutí je tudíž čl. 192 odst. 1 SFEU.

4.3. Závěr

Právním základem navrhovaného rozhodnutí by měl být čl. 192 odst. 1 SFEU ve spojení s čl. 218 odst. 9 SFEU.

2025/0333 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie na 24. zasedání konference smluvních stran Barcelonské úmluvy o ochraně Středozemního moře před znečišťováním a jejích protokolů

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 192 odst. 1 ve spojení s čl. 218 odst. 9 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Úmluva o ochraně Středozemního moře před znečišťováním, později přejmenovaná na Úmluvu o ochraně mořského prostředí a pobřežní oblasti Středomoří (dále jen „Barcelonská úmluva“), byla uzavřena Unií rozhodnutím Rady 77/585/EHS[7] ze dne 25. července 1977 a vstoupila v platnost dne 12. února 1978.

(2) Protokol o zvláště chráněných oblastech a biologické rozmanitosti ve Středomoří a jeho přílohy byl Unií uzavřen rozhodnutím Rady 1999/800/ES[8] (dále jen „protokol o ZCHO a biologické rozmanitosti“) a vstoupil v platnost dne 12. prosince 1999. Protokol o ochraně Středozemního moře před znečišťováním z pozemních zdrojů a jeho přílohy (dále jen „protokol o pozemních zdrojích“) byl Unií uzavřen rozhodnutím Rady 1999/801/ES[9] a vstoupil v platnost dne 11. května 2008.

(3) Podle čl. 18 odst. 2 bodu iii) Barcelonské úmluvy může zasedání smluvních stran Barcelonské úmluvy a jejích protokolů (dále jen „zasedání smluvních stran“) přijímat změny příloh protokolů této úmluvy.

(4) Podle článku 10 Barcelonské úmluvy ve spojení s články 4, 5, 6, 8, 9, 11 a 12 protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti může zasedání smluvních stran přijímat rozhodnutí o regionálních akčních plánech a strategiích podle protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti.

(5) Podle čl. 26 odst. 2 Barcelonské úmluvy může zasedání smluvních stran určit formát, v němž smluvní strany předkládají organizaci zprávy.

(6) Podle článků 18 a 27 Barcelonské úmluvy ve spojení s rozhodnutím IG 17/2 zasedání smluvních stran o postupech a mechanismech pro dodržování Barcelonské úmluvy a jejích protokolů v platném znění může zasedání smluvních stran přijmout jednací řád Výboru pro dodržování úmluvy.

---

7 Úř. věst. L 240, 19.9.1977.

8 Rozhodnutí Rady 1999/800/ES ze dne 22. října 1999 (Úř. věst. L 322, 14.12.1999, s. 1).

9 Rozhodnutí Rady 1999/801/ES ze dne 22. října 1999 (Úř. věst. L 322, 14.12.1999, s. 18).

(7) Smluvní strany Barcelonské úmluvy a jejích protokolů mají na svém dvacátém čtvrtém zasedání, které se koná od 2. do 5. prosince 2025, přijmout změny příloh II a III protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti; aktualizované regionální akční plány a strategie vypracované v rámci protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti; revidovaný formát pro podávání zpráv o provádění protokolu o pozemních zdrojích a aktualizovaný jednací řád Výboru pro dodržování úmluvy.

(8) Zamýšlené akty ze zasedání smluvních stran budou mít právní účinky.

(9) Je proto nutné stanovit postoj, který má být na zasedání smluvních stran jménem Unie zaujat.

(10) Vzhledem k tomu, že zamýšlené změny příloh zaktualizují požadavky týkající se ochrany Středozemního moře, ovlivní mezinárodní závazky Unie a zlepší ochranu životního prostředí, navrhuje se, aby Unie přijetí příslušného rozhodnutí v rámci Barcelonské úmluvy podpořila.

(11) Vzhledem k tomu, že aktualizované regionální akční plány a strategie přijaté v rámci protokolu o ZCHO a biologické rozmanitosti budou provádět tento protokol tím, že budou lépe chránit mořské prostředí a podporovat provádění politiky Unie ve Středozemním moři, navrhuje se, aby Unie přijetí příslušného rozhodnutí v rámci Barcelonské úmluvy podpořila.

(12) Vzhledem k tomu, že revidovaný formát pro podávání zpráv pro účely protokolu o pozemních zdrojích usnadní práci sekretariátu Barcelonské úmluvy a smluvních stran tím, že zjednoduší a sjednotí informace, které mají být podávány, včetně jejich struktury, navrhuje se, aby Unie přijetí příslušného rozhodnutí v rámci Barcelonské úmluvy podpořila.

(13) Vzhledem k tomu, že účelem aktualizovaného jednacího řádu Výboru pro dodržování Barcelonské úmluvy je sladit jej s „Postupy a mechanismy pro dodržování“ přijatými 23. konferencí smluvních stran v roce 2023 a jeho cílem je zlepšit účinnost a fungování Výboru pro dodržování úmluvy, navrhuje se, aby Unie přijetí příslušného rozhodnutí v rámci Barcelonské úmluvy podpořila,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Postoj, který má být jménem Unie zaujat na 24. zasedání smluvních stran Barcelonské úmluvy a jejích protokolů (2.–5. prosince 2025), spočívá v podpoře přijetí těchto opatření:

a) změn příloh II a III Protokolu o zvláště chráněných oblastech a biologické rozmanitosti ve Středomoří;

b) aktualizovaných regionálních akčních plánů a strategií vypracovaných v rámci Protokolu o zvláště chráněných oblastech a biologické rozmanitosti ve Středomoří a přezkumu oblastí zařazených na seznam SPAMI;

c) revidovaného formátu pro podávání zpráv o provádění Protokolu o ochraně Středozemního moře před znečišťováním z pozemních zdrojů a činností;

d) aktualizovaného jednacího řádu Výboru pro dodržování Barcelonské úmluvy.

Článek 2

Drobné technické úpravy postoje uvedeného v článku 1 lze dohodnout bez dalšího rozhodnutí Rady.

Článek 3

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dnem přijetí.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně